

Százötven éve született Táncsics Mihály

Petőfi diákkorában, amikor rázárták az ajtót, hogy meg ne szökjék a vándorszínészekkel, megesküdött, hogy élete órája lesz mindig a zsarnokság ellen küzdeni. Így határozta el Táncsics Mihály is, amikor mint jobbgyfiut megbotozták, hogy egész életén át sorstársainak, a népek fe szabadulásáért fog küzdeni. Tavaly, 1848 százados évfordulóján, a kormány Acsteszéren megkoszorúzza szobrát és felavatta kis szülőházának emléktábláját. Az idén, születésének 150-ik évfordulójára emlékezik az ország.

Megbotozott jobbgyfúból — népepostol

Táncsics Mihály neve már életében belekerült a történelembe és alakját legendákba szőtte a költészet. Petőfi 15-ik március, 1848 című örökéletű versében megőrizte azt a nagy pillanatot, amikor a márciusi ifjak kiszabadították budavári börtönéből a „rab író”. 49 éves volt ekkor... Sok munkát, gyötrelmet hagyott már maga mögött. Takácssegédből önképzésből tanító lett, majd író és nemzet tanítója, akit Kossuth Lajos is számon tartott. Kossuth és Petőfi mellett Táncsics a forradalom harmadik nagy magvetője. Tudatosan az, mert a népművelést választotta hivatásának és gondolatait írásban is terjesztette. Egymásután adta ki ismeretterjesztő, főleg történelmi könyveit, de a cenzura üldözte és Kolozsvárott már 1836-ban elkobozták Pázdri című regényét, amelyben a kiváltságokat és a címkorságot ostromozta.

Vidéki viszontagságai után Pesten maga köré gyűjtötte a kis inasokat és ingyen oktatta őket. 1837-ben társaságot alapított a demokrácia eszményeinek megvalósítására és elvei gyorsan terjedtek vidéken is a nép körében. 1842-ben jelent meg a Népkönyv című népművelő és felvilágosító sorozatának első füzeté, de vállalatát abba kellett hagynia, mert a rendőrségi hajszá miatt sem kiadó, sem nyomdát nem talált. Megírta híres röpiratát a Sajtőzabadságról Nézetek Egy Rabnak. Név nélkül, előbb 1844 Páris, Amyot, másodsor London 1845 Pater Noster Row, jelzéssel jelent meg. Lipesében adta ki egy évvel később a Hunnia függetlenségét, a rendőrgyűlölkök azonban már rég figyelték és a márték betelt. Noha Kossuth tanácsára vidéken rejtőzött, felkutatták, elfogták és Budára hurcolták. Itt raboskodott 1848 március 15-ig.

Táncsics Mihály forradalmi hetilapja

A forradalom volt az ő ideje, életelme. Fejét körülövezte a márciusi napok dicsőfénye, Békes és Siklós egyszerre választotta meg képviselővé (az utóbbit tartotta meg). Több korszerű és politikai célzatú könyvet írt, de igazán forradalmi működését a Munkások Ujságjában fejtette ki, amelyet 1848 április 2-től december 10-ig szerkesztett.

Főként arra törekedett, hogy hetilapjában a népet felvilágosítsa, megismertesse a munkásokat és parasztoikat az átalakulással, az új törvényekkel és az új fogalmakkal.

Hét évig a pincében

1849-ben Debrecenben folytatta forradalmi működését. Itt a kormányjavaslatot dolgozott ki és több könyvet, füzetet tett közzé. Világos után egy ideig vidéken bujdosott. Majd visszaosont Pestre és elrejtőzött Tömörcs utcai kis házában a pincéjében. Közben 1851-ben in „contumacián” halálra ítélték. Noha a rendőrség folyton zaklatta hűségét és minduntalan kutatta rejtkehelyét, hét évig élt a pincében és az 1857-i közkegyelemig nem tudták a nyomára jutni.

Nem sokáig élvezte a szabadságot. Hiába volt mártírja, a halálos ítélet komor fénykoszorúja, alig három év múltán, a 61 éves író újra börtönbe zárták! 1860-ban, éppen március 15-én, fogták el.

1867-ig raboskodott. Közben felszernére megvakult. Orosháza újra képviselővé választotta, de csak néhány évig élt nyugodtan, azután sokat nyomorgott és rászorult öregségében a munkások támogatására, akik többször rendeztek gyűlést megsegítésére. Megindította összes műveinek kiadását, de a nyomdát nem tudta fizetni. Háttára vett irataival Debrecenbe ment kiadót keresni, itt gróf Teleki Sándor megígérte munkáinak kiadását. Ennek annyira megörült, hogy izgalomban szólanul összeesett. Szélütés érte. 85 éves korában, 1884 június 28-án este halt meg csendesen, felesége és régi híve, barátja Bolcsos József cipészmeister állt a halottaságánál Bodzafa-utcai lakásán. A Táncsics-bizottság 1898-ban emlékkövel jelölte meg sírját.

... Volt idő, nem is oly régen, amikor a kerepesi-temetőben a megkopott fejszobra tövén porladó csontjaihoz alig zarándokolt ki valaki. Most, hogy — mint egykor Petőfi Az apostolban írta — az új nemzedék megemlékezik azokról, kik a szolgaságban hirdették az ígét, másfélszázad után Táncsics Mihály nevét is újra meg újra körülfontja a hálás emlékezés borostyánfüzére.

Tamás Ernő

Ujabb Idénytermékekkel bővült a piac

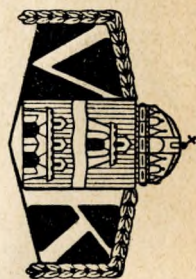
ma reggel, melyek közül a főzötök és melegágyi spárga tűntek fel, de egyelőre olyan órágán árulják, hogy a tömegek számára még nem elérhető a vásárlásuk. Húsbán váltakozó nagy mennyiség áll a fogyasztóközönség rendelkezésére és ugyanaz áll a különböző hentesárúkra, zsírra, sajtra és tojásra, mely utóbbinak az ára a kiskereskedői forgalomban indokolatlanul és érthetetlenül egy-két fillérral magasabb a jogosultnál, ami annál is inkább kifogásolható, mert a tojásfelhozatal ugyanolyan arányokban folyik ezidőszerint is, mint a húsvét előtti hetekben és így semmi sem teszi megérthetővé ezt az önkényes áremelést, amelyre felhívjuk az illetékesek figyelmét. Az árlémozsolódás főleg kertészeti terményekben kis mértékben tovább folyik, de a jövő héten már kilátás van nagyobb olcsóbbodásra, mert ekkor indulnak meg a nagyobb hajózállományok és a szerkényvarok is megsokszorozódnak.

Főszerkesztő: KATONA JENŐ
Felelős szerkesztő: BONYIADORJÁN
Felelős kiadó: DR. BERKES RÓBERT

Előállítja a Léopárd Testvérek Rt. nyomdaüzem, Budapest, V., Bajcsy-Zsilinszky-út 78. sz. Felelős igazgató: Agárdi Károly.

HÍRLAP 1926 április 12.

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

		Budapestre vonatkozó újságcikkek	
Cím:		Táncsics Mihály emlékeztető	
Forrás:		Siklós	
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
Tá	Hely	Oszátlvozás	
		Táncsics Mihály	
		"1949"	
		92	

Szakszerkesztési házi nyomda 1926 — 8891

1949 10/21

ADY ENDRE VERSE

Emlékezés Táncsics Mihályra

Kend volt, Táncsics Mihály,
 A mi kora lelkünk:
 Attila ugarján,
 Táblabírók földjén
 Szenvedő szerelmünk.

Kendet ostromozták,
 Kutya se becsülte.
 Mert kend senki se volt,
 Mindenkiért hevült
 Paraszt-anya szülte.

Kendnek sok fájdalmát
 Szívesen fájlaljuk,
 S e fájó országban
 Kendnek ősz szerepét
 Szívesen vállaljuk.

Kend bizony elporladt,
 De mink, akik élünk:
 Vagyunk bizaalommal,
 Vagyunk új Táncsicsok
 S miként kend, remélünk

Kend új rendet akart:
 Mindenkit szeretni.
 Mi más rendre vágyunk:
 Vagy igaz világ lesz,
 Vagy nem lesz itt semmi.

Kendet azért mégis
 Áldjuk mint egy szentet,
 Istenünk: az Eszme,
 Haló porában is
 Áldja-verje kendet.